

Naslov članka/Article:

E-listovnik kot orodje za formativno spremljanje

E-Portfolio as a Formative Assessment Tool

Avtor/Author:

Vesna Gros

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Vzgoja in izobraževanje 2/2016, letnik 47

ISSN 0350-5065

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2016

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/vzgoja-in-izobrazevanje/>

Vesna Gros, OŠ Polje

E-LISTOVNIK KOT ORODJE ZA FORMATIVNO SPREMLJANJE

Na šoli smo pri vsakodnevnem delu z otroki v zadnjem času zaznali, da so naši učenci vse bolj šibki v branju in pisanju, pogosto nerealni v pričakovanjih, poleg tega pa nimajo razvitih veščin načrtovanja svojih aktivnosti. Zato smo se v šolskem letu 2013/2014 pridružili dvoletnemu projektu EUfolio, v katerem s pomočjo e-listovnika učencem pomagamo pri izboljšanju vsega zgoraj naštetega.

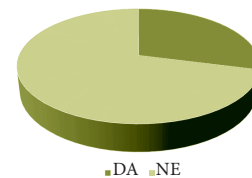
Pri pouku uporabljamo spletno platformo Mahara (www.mahara.org), katere slovenska verzija gostuje na strežniku SIO (<https://listovnik.sio.si/>). Gre za pestro spletno aplikacijo za sestavljanje elektronskih listovnikov. V Mahari lahko ustvarjamo dnevniške zapise, sodelujemo v forumskih debatah, nalagamo slike in druge datoteke, vdelujemo oz. prilepimo video in avdio posnetke ter elemente družabnih omrežij, pišemo bloge in še mnogo več. Uporabniki se lahko tudi povežejo v skupine, bodisi za šolske potrebe bodisi glede na lastne interese. Glavna razlika med Maharo in drugimi e-listovniki je v tem, da uporabnik sam določi, katere informacije iz njegovega listovnika so vidne drugim uporabnikom in tudi kdo točno lahko te informacije vidi. To dosežemo z ustvarjanjem t. i. pogledov: učenec ustvari pogled, vanj vstavi datoteke, zapise itd. in na koncu določi, s kom bo ta pogled delil. Ti uporabniki potem lahko podajo tudi povratne informacije, ki so lahko javne ali vidne samo avtorju pogleda.

Na naši šoli smo začeli Maharo uporabljati tako, da si je najprej vsak učenec ustvaril svoj profil. To pomeni, da so se registrirali, nastavili profilno sliko, zapisali nekaj osnovnih informacij o sebi, izbrali temo in ozadje itd. To jim je bilo v veliko veselje in nemudoma so začeli sami ustvarjati skupine in se združevati, si pošiljati sporočila itd. Pri pouku tujega jezika so učenci svoje predstavitve zapisali v angleščini oz. nemščini. Za učitelja je zelo priročno, da lahko na učenčevem profilu sproti objavi povratno informacijo in večina učencev je tak način dela pozdravila kot dobrodošlo spremembo.

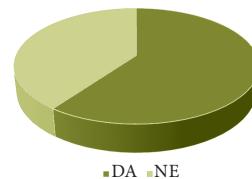
Naslednji korak je bil vpeljava v večino kritičnega mišljenja, eno izmed glavnih veščin, ki jih skušamo razvijati na OŠ Polje. Najprej smo v šestem razredu izvedli mini raziskavo s pomočjo Googlovih obrazcev (<http://www.google.si/intl/sl/forms/about/>). Googlove storitve ponujajo zelo uporabno brezplačno orodje za razne ankete in raziskave, saj nam na koncu sistem sam poda tudi analizo z diagrami. V naši raziskavi (Googlov obrazec je dostopen na: <http://goo.gl/forms/KIZXXvXrCi>) smo šestošolce vprašali, kaj razumejo pod pojmom kritično mišljenje in kako bi reagirali v različnih situacijah, in dobili smo zelo zanimive rezultate. Presenetilo nas je, da večina niti ne ve, kaj je

kritično mišljenje; enačijo ga s kritiziranjem oz. o mišljenju še nikoli niso kaj dosti razmišljali. Prav tako so se učenci pri lestvičnih vprašanih izogibali skrajnim odgovorom in so raje previdno odgovarjali bolj na splošno. Izkazalo se je tudi, da so nekateri učenci nagnjeni k prehitremu sklepanju in da ne zahtevajo dokazov za trditve, kot npr. kažeta spodnja primerata:

Graf 1: Ali verjameš učiteljci matematike, če reče, da je 13 krat 26 enako 336?

Graf 2: Ali bi preizkusil računalniško igrico, za katero več sošolcev trdi, da je brez veze?

V šestem razredu smo morali kar nekaj časa posvetiti tudi sami terminologiji – učencem sem morala razlagati, kaj je sklepanje, mnenje, dejstvo itd., saj jim je bilo to besedišče povsem tuje.

Naslednja naloga učencev je bila, da si izberejo svoje osebno vodilo ali citat na temo razmišljanja in ga podkrepijo z zabavno ilustracijo. Vse izdelke smo poskenirali in vsak je svojo risbo naložil v e-listovnik, tako da si je lahko ves razred ogledoval izdelke. Primer izdelka:

Slika 1: Mišljenje je lahko bolj ali manj učinkovito.

Učenci so drug drugemu dajali tudi povratne informacije. Te so bile sprva zelo nestrukturirane – šlo je za preproste kratke komentarje navdušenja, polne smeškov. Da bi učencem privzgojili oz. jih naučili dajanja konstruktivne povratne informacije ter kritičnega odnosa do svojega in tujega dela, pa smo si pri nadaljnjem delu izdatno pomagali z zavihkom »Moje učenje« v Mahari.

Ta zavihkek učencem omogoča, da skrbno načrtujejo in nadzorujejo svoje delo in napredek. Učenci si s pomočjo podvprašanj postavijo cilje, ugotovijo in definirajo svoje predznanje, načrtujejo strategije za doseganje ciljev ter predvidijo tudi, kaj bodo dokazi za to, da so cilje tudi zares uresničili. Učitelj ima vpogled v načrte učencev in jim lahko sproti objavi povratno informacijo ali komentar. S take vrste načrtovanjem skušamo izboljšati veščine načrtovanja in organizacijske sposobnosti naših učencev ter sam proces učenja postaviti v središče pozornosti.

Bralna pismenost

Postavljanje ciljev

Kaj želim doseči?

Opravila bom angleško bralno značko,
več bom začela brati,

dosegla bom čim boljši rezultat pri NPZ-ju, 😊

začela bom brati debelejšje angleške knjige,
naredila si bom seznam knjig, ki jih hočem prebrati...

Predznanje

Kaj že vem ? =)

Brala sem že v angleščini, prebrala pa sem že: Toy storie 2...
Trenutno berem prevedeno v slovenščino knjigo z naslovom Eragon iz zbirke Dediščina. Berem in za šolo kdaj pa kdaj pa tudi v prostem času. Za šolo moram prebrati zanimive ali pa dolgočasne knjige. Ponavadi berem znanstveno fantastične ali pa samo fantazijske romane. Vedno berem romane. Všeč so mi pustolovske, zabavne in smešne knjige. Na leto preberem okoli 50 knjig. Nekatere berem manj časa nekatere pa dlje. Časopisov ne berem. Berem pa mojo najljubšo revijo Bravo.

Strategije

Kako bom to dosegla?

Nredila sem si urnik branja,
o prebrani knjigi se bom pogovarjala s sestro,
kupila si bom knjige, ki mi jih bo kdo predlagal,
brala bom knjige, ki mi jih bo predlagala mama,
brala bom različne vrste knjig...

Dokazi

Kako bom vedla da sem dosegla cilj?

Vse si bom zapisala na spletno stran Goodreads,
naredila bom bralno značko,
dosegla bom dobre cilje pri NPZ-jih...

V nadaljevanju je prikazan učenkin primer načrta učenja na temo branja pri pouku angleščine (bralne navade, bralno razumevanje, opravljanje bralne značke itd.). Naša šola je vključena v projekt razvijanja bralne pismenosti, poleg tega pa se zares trudimo učence pripraviti do tega, da bi več brali.

Kmalu se je izkazalo, da smo tako učitelji kot učenci zadevo zastavili precej širokopotezno. Branje v angleščini je namreč za učence izredno težko. Še posebej ko smo reševali naloge bralnega razumevanja iz NPZ-jev za angleščino, so učenci kar obupavali in izgubili vsakršno motivacijo, saj so se večini naloge zdele pretežke. Da bi učencem pomagala premagati strah pred neuspehom, sem si pomagala z znanim besedilom Lewisa Carrolla. Besedilo je deloma sestavljeno iz angleških besed in deloma iz popolnoma nerazumljivih izmišljenih besed, zato se mi je zdelo, da ga bodo učenci doživeli podobno, kot sicer doživljajo njim težko razumljiva besedila bralnega razumevanja. Besedilo sem priredila in ga opremila z vprašanji bralnega razumevanja:

It is a bryllyg day, and the slythy togs go to school. The lesson is about gyres and gimble. At mimsy o'clock they eat mombles for dinner. And the mother grabes the grass before she goes to bed.

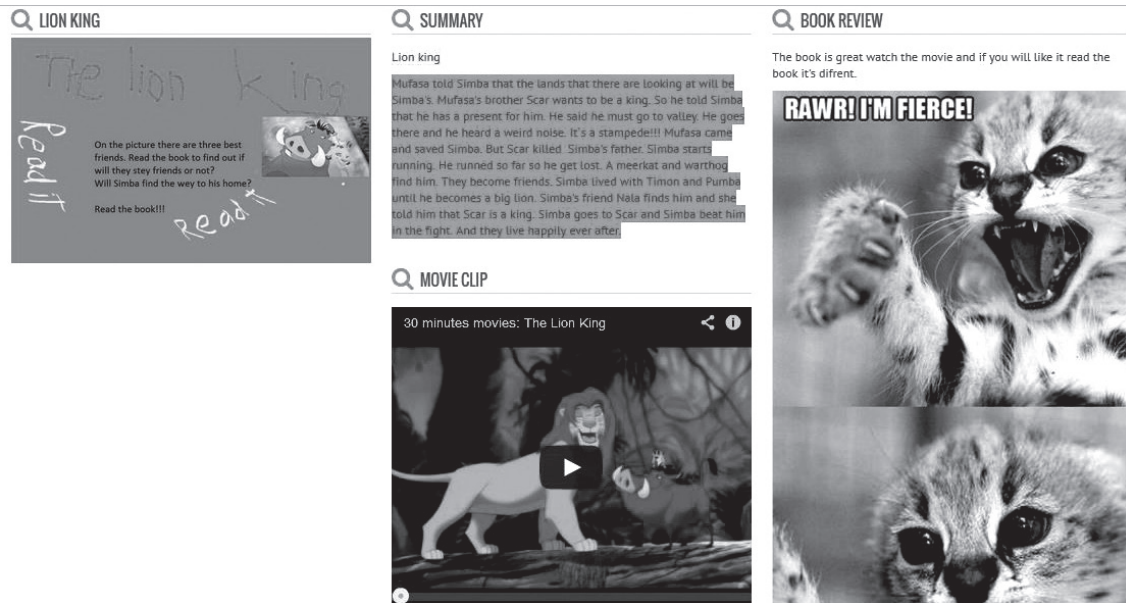
1. What is the weather like?
2. Who goes to school?
3. What do they learn at school?
4. When do they eat dinner?
5. What do they eat for dinner?
6. Does mother slithe in the evening?

Šlo je predvsem za to, da bi učenci usvojili strategijo reševanja takega tipa naloge, in res so tudi šibkejši učenci z malo pomoči zmogli odgovoriti na vprašanja iz zgornje naloge. Ko smo premagali oviro z angleščino in razumevanjem besedil v angleščini, smo z učenci na urah angleščine skupaj prebrali nekaj knjig za bralno značko, in v končni fazi so se zelo navdušili za branje v angleščini. Kar 51 % šestošolcev je v lanskem šolskem letu delalo EPI bralno značko (od tega jih je kar polovica prejela zlato priznanje), vsi pa so opravili tudi bralno značko Bookworms (Knjižni molj).

Ob koncu vsakega cikla učenja učenci naredijo samo-evalvacijo in pri ciklu o branju se je pokazalo, da je kar 66 % učencev v tem obdobju bralo znatno več kot sicer. Niso zgolj brali, temveč so o prebranem tudi razmišljali, se pogovarjali, razjasnjevali, kritično interpretirali. Torej smo z vpeljavo v večino kritičnega mišljenja očitno postavili dobre temelje. Kar je zame kot učiteljico angleščine prav tako pomembno, pa je podatek, da kar 81 % učencev navaja, da se je njihov angleški besednjak bistveno povečal glede na začetek šolskega leta, in to v prvi vrsti zahvaljujoč branju. Ni pa zanemarljivo tudi, da so šestošolci lani dosegli malenkost boljše rezultate na NPZ kot učenci prejšnje leto.

Za konec cikla o branju sem učence spodbudila tudi k ustvarjanju z računalnikom, saj se na OŠ Polje trudimo razvijati tudi IKT veščine kot veščine za 21. stoletje. Učenci

Slika 2: Primer načrta »Moje učenje«.

Slika 3: Učenčev pogled v Mahari o najljubši knjigi z obnovo, digitalnim oglasom, oceno knjige ter vizualno podporo.

so si morali izbrati najljubšo knjigo v angleščini in zanjo ustvariti digitalni oglas, nato pa še mini bloge oz. poglede v Mahari.

Učence sem naučila uporabljati YouTube in koncept vdelave videov, slik in besedila v Mahari. V aktivnostih so zelo uživali in me potem vedno znova spraševali, kdaj bomo spet kaj delali v e-listovniku. Opazila sem tudi, da

se je med njimi razvila zdrava tekmovalnost, saj so vedno vsi videli in komentirali izdelke vseh. Zato so se še toliko bolj trudili naknadno izboljšati svoje delo, popravljali so svoje napake, dodelali načrte učenja itd. Mahara me je prepričala, da delo z njo daje dodatno vrednost pouku. Je dobrodošla nadgradnja in je spremenila način, kako učenci gledajo na svoje delo in kako spremljajo lasten napredek.